ระเบียบกระทรวงมหาดไทย
ว่าด้วยการบริหารและการใช้จ่ายเงินโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน
พ.ศ.2536

โดยที่รัฐบาลได้มอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการตามโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน ใน 11,608 หมู่บ้าน ให้แล้วเสร็จในปี 2539 โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี 2536 ซึ่งรัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณเพื่อใช้จ่ายตามโครงการ ตามนัยพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ.2536 จำนวน 300 ล้านบาท ในหมวดรายจ่ายอื่น ซึ่งสำนักงบประมาณกำหนดให้เบิกจ่ายในลักษณะเงินอุดหนุน และกระทรวงมหาดไทยได้จัดสรรไปให้แก่หมู่บ้านสำหรับดำเนินการตามโครงการ โดยคณะกรรมการหมู่บ้านภายใต้การกำกับดูแลของกรมการพัฒนาชุมชน ทั้งนี้ โดยความควบคุมของกระทรวงมหาดไทย ดังนั้น เพื่อให้การบริหารและการใช้จ่ายเงินตามโครงการเป็นไปด้วยความคล่องตัว มีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการกระทรวงมหาดไทยโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังจึงออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการบริหารและการใช้จ่ายเงินโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน พ.ศ.2536"

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ประกาศเป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้มีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ตลอดจนออกคำสั่งกำหนดวิธีปฏิบัติต่างๆที่ไม่ขัดแย้งกับระเบียบนี้ตามที่เห็นสมควร

หมวด 1
ข้อความทั่วไป

ข้อ 4 ในระเบียบนี้

"โครงการแก้ไขปัญหาความยากจน" หมายความว่า โครงการแก้ไขปัญหาความยากจนตามที่ได้รับงบประมาณ ตามนัยพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ.2536 รวมทั้งโครงการแก้ไขปัญหาความยากจนที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาตำบลแผนพัฒนาอำเภอแผนพัฒนาจังหวัด หรือโครงการแก้ไขปัญหาความยากจนอื่นใดที่คณะกรรมการประสานงานเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนระดับครัวเรือนตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 20/2536 ลงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2536 กำหนด

"ครัวเรือนยากจน" หมายความว่า ครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ต่อคนต่อปี หรือต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.

"จังหวัด" หมายความว่า จังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน โดยให้รวมถึงหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในเขตจังหวัดด้วยแต่ไม่รวมถึงกรุงเทพมหานคร

"อำเภอ" หมายความว่า อำเภอตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชกวรแผ่นดิน โดยให้รวมถึงหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในเขตอำเภอและกิ่งอำเภอตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ด้วย แต่ไม่รวมถึงเขตในกรุงเทพมหานคร

"นายอำเภอ" หมายความรวมถึง ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอด้วย

"พัฒนาการอำเภอ" หมายความรวมถึง พัฒนาการอำเภอประจำกิ่งอำเภอด้วย

"กสต." หมายความว่า คณะกรรมการสภาตำบลตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2516 และตามกฎหมายว่าด้วยสภาตำบล

"คปต." หมายความว่า คณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารการพัฒนาชนบท และการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค

"กม." หมายความว่า คณะกรรมการหมู่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่และข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้านรวมถึงคณะกรรมการกลางหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบบริหาร หมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง

ข้อ 5 ให้พัฒนาการจังหวัดเบิกเงินจากคลังตามโครงการแก้ไขปัญหาความยากจนภายในวงเงินที่ได้รับอนุมัติจากสำนักงบประมาณ

ข้อ 6 ให้พัฒนาการจังหวัดจ่ายเงินที่เบิกจากคลังตามข้อ 5 ให้แก่พัฒนาการอำเภอเพื่อนำไปจ่ายให้แก่ กม.

การจ่ายเงินให้แก่ กม. ให้จ่ายเป็นเช็คหรือโดยการโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากของ กม. ที่เปิดไว้ ณ ธนาคาร

ข้อ 7 การจ่ายเงินตามข้อ 6 ต้องมีหลักฐานการจ่ายเงินตามระเบียบของทางราชการไว้เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ

ข้อ 8 วิธีปฏิบัติอื่นใดที่มิได้กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ให้ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ

หมวด 2

การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงินและการนำส่งเงินของโครงการแก้ไขปัญหาความยากจนของคณะกรรมการหมู่บ้าน

ข้อ 9 ให้ กม. เปิดบัญชีเงินฝากไว้ที่ธนาคารที่เป็นรัฐวิสาหกิจ ซึ่งตั้งอยู่ในท้องที่อำเภอนั้น หากไม่มีธนาคารดังกล่าว ให้ใช้บริการของธนาคารพาณิชย์ กรณีที่ไม่มีธนาคารในท้องที่อำเภอนั้นให้ใช้บริการของธนาคารในท้องที่อำเภอใกล้เคียงชื่อว่า "บัญชีเงินฝากคณะกรรมการหมู่บ้าน.....

(ระบุชื่อหมู่บ้าน).....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....
จังหวัด.....ตามโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน"

ข้อ 10 เงินที่จะนำเข้าบัญชีเงินฝากที่เปิดไว้ตามข้อ 9 ได้แก่

(1) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

(2) เงินบริจาคหรือเงินช่วยเหลืออื่นๆ ที่ให้แก่โครงการแก้ไขปัญหาความยากจน

(3) เงินใช้คืนเงินยืมจากครัวเรือนยากจน

(4) ดอกผลหรือผลประโยชน์อื่นใดที่เกิดจากเงินตามโครงการ

บรรดาเงินที่ได้รับดังกล่าวตามวรรคหนึ่งให้นำส่งเข้าบัญชีเงินฝากที่เปิดไว้ตามข้อ 9 ภายในวันที่ได้รับเงินหรืออย่างช้าภายในวันทำการรุ่งขึ้น

ข้อ 11 การได้มาซึ่งเงินบริจาคหรือเงินช่วยเหลือจะต้องไม่มีเงื่อนไขหรือข้อผูกพันในการบริจาคหรือช่วยเหลือ

ข้อ 12 เงินในบัญชีเงินฝากตามข้อ 9 ให้นำไปใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยให้ครัวเรือนยากจนยืมโดยไม่มีดอกเบี้ย เพื่อนำไปเป็นทุนในการประกอบอาชีพหรือขยายกิจการทางด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรมในครัวเรือน ค้าขาย หรืออาชีพอื่นที่ กม. เห็นชอบภายในวงเงินที่ กสค. อนุมัติ

หมวด 3

การขอยืมเงินและการจ่ายเงินยืม

ข้อ 13 ให้ กม.รับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับเอกสาร หลักฐานต่างๆ ในการยืมเงินและการใช้คืนเงินยืม

ข้อ 14 ลักษณะของโครงการที่ครัวเรือนยากจนมีสิทธิขอยืมเงินตามโครงการได้แก่

(1) โครงการลงทุนเพื่อประกอบอาชีพทางด้านการเกษตร เช่น การเลี้ยงสัตว์ การเพาะปลูกพืชไร่ พืชสวน และการประมง

(2) โครงการลงทุนเพื่อการผลิตและการขยายกิจการทางด้านอุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น หัตถกรรมพื้นบ้าน การทอผ้า การเลี้ยงไหม การตีเหล็ก และการจัดทำของชำร่วย

(3) โครงการลงทุนค้าขาย

(4) โครงการลงทุนเพื่อประกอบอาชีพด้านช่างต่างๆ

(5) โครงการอื่นๆ ตามที่ กม. เห็นชอบ

ข้อ 15 เงินตามโครงการที่ครัวเรือนยากจนยืม ห้ามครัวเรือนยากจนนำไปใช้จ่ายกรณีดังต่อไปนี้

(1) ห้ามนำไปใช้หนี้ของคนที่มีอยู่เดิม

(2) ห้ามนำไปบูรณะซ่อมแซมที่อยู่อาศัย

(3) ห้ามนำไปเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัวนอกเหนือจากโครงการภายใต้ข้อ 14 ที่ได้รับสนับสนุนเงินยืม

ข้อ 16 ให้หัวหน้าครอบครัวหรือผู้แทนซึ่งมีสิทธิขอยืมเงินตามโครงการ ยื่นเอกสารต่อ กม.ดังนี้

(1) คำร้องตามแบบท้ายระเบียบ

(2) โครงการ/กิจกรรมที่ครัวเรือนยากจนจะดำเนินการ

ข้อ 17 ให้ กม. เสนอ คปด. ตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของเอกสาร พิจารณาความเป็นไปได้ของโครงการ แล้วเสนอความเห็นชอบให้ กม. เพื่อนำส่งสภาตำบลพิจารณา

ข้อ 18 ให้เลขานุการ กสต. นำคำขอยืมและรายละเอียดตามข้อ 16 นัดประชุม กสต. พิจารณาอนุมัติตามลำดับครัวเรือนที่ กม. เห็นชอบและเสนอ

ข้อ 19 ให้ประธาน กสต. เป็นผู้มีอำนาจอนุมัติการจ่ายเงินให้ยืม

ข้อ 20 วงเงินทุนมีให้ครัวเรือนยากจนแต่ละรายยืมให้เป็นไปตามที่ กม. เห็นชอบ

ข้อ 21 เมื่อประธาน กสต. อนุมัติให้ยืมแล้ว ให้เลขานุการ กสต. จัดทำบัญชีที่ กสต. อนุมัติให้ยืมส่งให้พัฒนาการอำเภอตรวจสอบความถูกต้องเพื่อเสนอนายอำเภอให้ความเห็นชอบ

ในกรณีที่เป็นการเบิกจ่ายเงินจากบัญชีเงินฝากตามข้อ 9 ให้ กม. เบิกจ่ายเงินในบัญชีเงินฝากดังกล่าว เพื่อจ่ายให้แก่ครัวเรือนยากจนเป็นรายๆ ตามหลักฐานการอนุมัติโครงการของ กสต.

การจ่ายเงินให้แก่ครัวเรือนยากจน ให้จ่ายเป็นเช็ค

การออกเช็คสั่งจ่ายเงินให้กรรมการหมู่บ้าน จำนวน 2 คน เป็นผู้ลงลายมือชื่อสั่งจ่ายร่วมกัน

ข้อ 22 ในการทำสัญญายืมเงิน ให้ทำตามแบบที่กำหนดท้ายระเบียบนี้ จำนวนอย่างน้อย 4 ชุด โดยให้ดำเนินการดังนี้

(1) มอบให้ครัวเรือนยากจนผู้ยืม 1 ชุด

(2) กม. เก็บไว้ 1 ชุด

(3) ส่งให้อำเภอ (พัฒนาการอำเภอ) 1 ชุด

(4) ส่งให้ กสต. 1 ชุด

ข้อ 23 การใช้คืนเงินยืมให้เป็นไปตามแผนการใช้คืนเงินยืมของ กม. โดยในปีแรกให้ใช้คืนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ส่วนปีต่อไปให้ใช้คืนอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง และมีกำหนดระยะเวลาการใช้คืนไม่เกิน 5 ปี

ให้เลขานุการ คปด. ร่วมกับ กม. ติดตามช่วยเหลือการประกอบอาชีพของครัวเรือนยากจน และหากครัวเรือนยากจนมีรายได้พอใช้คืนเงินยืมก็ให้แจ้งครัวเรือนยากจนชำระเงินคืนให้เป็นไปตามสัญญา

ข้อ 24 กรณีที่เกิดเหตุสุดวิสัย หรือเกิดเหตุจำเป็น หรือเกิดภัยพิบัติ เช่น อุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย หรือโครงการที่ครัวเรือนยากจนดำเนินการโดยใช้เงินยืมไม่ได้ผลเท่าที่ควรอันเป็นสาเหตุให้ครัวเรือนยากจนผู้ยืมไม่สามารถชำระเงินยืมคืนตามกำหนด ให้ครัวเรือนยากจน ผู้ยืมยื่นคำร้องขอผ่อนผันหรือเลื่อนกำหนดชำระคืน พร้อมด้วยเหตุผลความจำเป็นต่อ กม. พิจารณา ผ่อนผัน หรือเลื่อนกำหนดชำระหรืองดเว้นให้เป็นกรณีๆ แต่ละรายไป ทั้งนี้โดยความเห็นชอบของ กสต.

หมวด 4

การบัญชี

ข้อ 25 เพื่อประโยชน์ในการควบคุม การตรวจสอบ และการรายงานผลการดำเนินงานของโครงการ ให้ดำเนินการดังนี้

(1) ให้ กม. ปฏิบัติดังนี้

ก. ให้ทำรายการแสดงการรับชำระเงินยืมคืน รายงานแสดงการรับเงินกรณีอื่น และการนำเงินส่งเข้าบัญชีเงินฝากที่เปิดไว้ตามข้อ 9 ให้เป็นปัจจุบัน

ข. ให้จัดทำบัญชีลูกหนี้รายตัวส่งให้ กสด.

ค. ให้รายงานการชำระเงินยืมคืน และยอดหนี้คงค้างของผู้ยืมเงินตามโครงการส่ง กสด. ปีละสองครั้ง

ง. ให้จัดทำรายงานภาวะหนี้สินและรายงานฐานะการเงินของโครงการเสนอ กสด. คปต. และนายอำเภอทราบปีละสองครั้ง

ข้อ 26 ให้ กสด. รายงานการชำระคืนเงินยืมให้พัฒนาการอำเภอทราบเพื่อให้นายอำเภอรายงานให้จังหวัดทราบปีละสองครั้ง (หกเดือนครั้ง)

ข้อ 27 ให้จังหวัดรายงานรายละเอียดตามข้อ 25 ให้กระทรวงมหาดไทยปีละหนึ่งครั้ง

ข้อ 28 ให้จังหวัดเสนอรายงานภาวะหนี้สินและรายงานฐานะการเงินของโครงการให้กรมการพัฒนาชุมชนทราบปีละหนึ่งครั้ง และให้กรมการพัฒนาชุมชนเสนอรายงานภาวะหนี้สินและรายงานฐานะการเงินของโครงการในแต่ละจังหวัดให้กระทรวงมหาดไทยทราบปีละหนึ่งครั้ง

ข้อ 29 ให้หน่วยตรวจสอบภายใน กรมการพัฒนาชุมชน ตรวจสอบบัญชีและการเงินของโครงการ แล้วรายงานผลการตรวจสอบให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงหมาดไทยทราบโดยตรงอย่างน้อยปีละครั้ง

ประกาศ ณ วันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ.2536

พลเอก

(ชวลิต ยงใจยุทธ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย